

KVALITETSDEKLARATION

Konjunkturstatistik över sjuklöner (KSju)

Ämnesområde

Arbetsmarknad

Statistikområde

Sjuklöner

Produktkod

AM0209

Referenstid

2022 kvartal

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet	4
2.1 Tillförlitlighet totalt	4
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	6
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	7
2.2.6 Modellantaganden	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	7
3 Aktualitet och punktlighet	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	8
4 Tillgänglighet och tydlighet	8
4.1 Tillgång till statistiken	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	8
4.3 Presentation	8
4.4 Dokumentation	8
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	11
G Kontaktuppgifter	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Syftet med undersökningen är att belysa sjukfrånvaron under sjuklöneperioden, de 14 första sjukfrånvarodagarna som finansieras av arbetsgivaren.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Undersökningen används för en mängd skiftande ändamål bland annat vid forskning och beslutsfattande. Undersökningen har även betydande roll i att upplysa allmänheten om sjukfrånvaroutvecklingen i landet. Undersökningen ger även företag och organisationer en möjlighet att jämföra deras sjukfrånvaro gentemot undersökningens. Socialdepartementet som uppdragsgivare tillsammans med Finansdepartementet och Försäkringskassan kan ses som de primära användarna av statistiken.

Inom vissa användningsområden krävs tillgång till sjukfrånvarouppgifter på objektnivå. Det gäller främst forskning inom en rad olika områden rörande individers hälsa.

Förutom att framställningen av Konjunkturstatistik över sjuklöner (KSju) är nödvändig för sammanställningen av den officiella statistiken, skapar den även goda förutsättningar för att tillgodose andra informationsbehov inom ämnesområdet som inte ryms inom ramarna för den officiella statistiken. Detta genom att erbjuda tillgång till (avidentifierad) mikrodata för olika forsknings- och analysändamål.

1.2 Statistikens innehåll

De statistiska målstorheterna som redovisas inom ramar för den officiella statistiken utgörs av uppgifter över skattade värden på totaler och per anställda inom sjuklöneperioden för antal sjukdagar, antal sjukfall, antal ersättningsdagar och antal sjukfall per fallängd, där fallängd är antalet kalenderdagar i ett sjukfall.

1.2.1 Objekt och population

Intressepopulationen omfattar samtliga anställda individer i Sveriges företag och organisationer som varit sjukfrånvarande någon gång under de 14 första sjukfrånvarodagarna som finansieras av arbetsgivare. Målpopulationen omfattar samtliga anställda individer inom Staten, Näringslivet, hushållens icke vinstdrivande organisationer (HiO) samt samtliga arbetsgivare med fler än 99 anställda inom regioner och kommuner. Uppgifterna i undersökningen samlas in på företagsnivå.

Överensstämmelsen mellan intressepopulationen och målpopulationen är inte total. Undersökningen gör en avgränsning och bortser från företag och organisationer inom regioner och kommuner med färre än 100 anställda. Avgränsningen är så pass liten att detta inte har någon inverkan på statistiken.

Målobjekten och observationsobjekten är samma, det vill säga anställda som har varit sjuka.

1.2.2 Variabler

De observationsvariabler som samlas in är sjuklöneperiodens första dag, sjuklöneperiodens sista dag samt antal dagar med sjuklön (inklusive dag med karensavdrag). Dessa uppgifter samlas in per anställd som varit sjuk till och med den 14:e sjukdagen.

Utifrån de insamlade sjukfrånvarouppgifterna sammanställs och publiceras statistik som belyser sjukfrånvaron de 14 första sjukfrånvarodagarna som bekostas av arbetsgivaren. Via de insamlade uppgifterna skattas antalet sjukfall, sjukdagar och ersättningsdagar per anställd och kvartal fram samt antalet fall per fallängd.

Målvariablerna som skattas via de inrapporterade uppgifterna:

Sjukfall - Varje tillfälle en arbetstagare påbörjar en frånvaro från arbetet på grund av sjukdom genererar ett sjukfall.

Sjukdagar - Alla kalenderdagar i ett sjukfall.

Ersättningsdagar - Alla kalenderdagar i sjukfallet som arbetstagaren har rätt till sjuklön (inklusive dagar med karensavdrag).

Överensstämmelsen mellan målvariabler och intressevariabler anses vara god.

1.2.3 Statistiska mått

Undersökningen redovisar skattningar av totaler över antalet sjukdagar, sjukfall, sjukfall per fallängd samt skattningar av kvoter såsom sjukdagar per anställd och sjukfall per anställd.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Skattningarna redovisas uppdelat på kön och sektorsindelningarna: Näringslivet, Offentlig förvaltning (kommuner, regioner och staten) samt HiO. Redovisningen görs även på näringsgren med en uppdelning på produktion- och servicenärings. Kön härleds från den näst sista siffran på personnumret för de individer som haft en sjukfrånvaro.

Sektorsindelningarna sätts enligt standarden för institutionell sektorindelning (INSEKT 2014) och Näringsgrenarna sätts enligt standarden för svensk näringsgrensindelning (SNI 2007).

1.2.5 Referenstider

Redovisningen av undersökningen sker kvartalsvis och materialet redovisas cirka 10 veckor efter det undersökta kvartalets utgång.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken är behäftad med osäkerhet. Vid bedömning av hur olika osäkerhetskällor påverkar statistiken från en urvalsundersökning skiljer man på slumpmässig osäkerhet, som enligt statistisk teori orsakar beräkningsbar osäkerhet hos de skattade resultaten, och osäkerhet som uppstår på grund av

systematiska fel vilka påverkar resultaten i en viss riktning. Med total osäkerhet avses osäkerheten som inkluderar både den slumpmässiga osäkerheten och effekten av systematiska fel. I avsnitt 2.2 Osäkerhetskällor görs en genomgång av dessa. Vår bedömning är att undersökningens tillförlitlighet har brister. Undersökningen saknar i dagsläget en fungerande mikrogranskning vilket troligen påverkar resultatens tillförlitlighet negativt.

2.2 Osäkerhetskällor

I en urvalsundersökning finns olika osäkerhetskällor som påverkar materialet på olika sätt. De handlar om allt ifrån bortfall av uppgifter från uppgiftslämnare till att uppgiftslämnare missuppfattar frågeställningen och skickar in felaktiga uppgifter.

2.2.1 Urval

Som urvalsram till KSju används Företagsdatabasen (FDB). Rampopulationen stratifieras efter storlek enligt antal anställda, bransch och sektor. De stratum innehållande arbetsgivare i regioner och kommuner med fler än 99 anställda, samt alla arbetsgivare som kan hänföras till staten totalundersöks. Även de stratum som innehåller företag och organisationer inom Näringslivet och HiO med fler än 199 anställda totalundersöks. Bland övriga företag och organisationer inom Näringslivet och HiO, som har färre än 200 anställda, dras ett stratifierat obundet slumpmässigt urval (OSU). Totalt undersöks drygt 4 100 företag och organisationer. 1 900 av dessa är slumpmässigt utvalda i ett OSU. Ett sannolikhetsurval som ett OSU, innebär att det införs en slumpmässig osäkerhet i skattningen.

Urvalsdragning sker två gånger om året. I mars månad för andra och tredje kvartalet 2022 samt i augusti för fjärde kvartalet 2022 och första kvartalet 2023.

Osäkerheten, som beror på att endast ett urval och inte hela målpopulationen har undersökts redovisas i form av 95-procentiga konfidensintervall för de grundtabeller som redovisar på undersökningens webbplats under Fördjupad information. Konfidensintervallen ska tolkas som att det sanna värdet med 95 procent sannolikhet ligger inom det angivna intervallet. Övriga publiceringsformer saknar konfidensintervall.

2.2.2 Ramtäckning

Under mars respektive augusti månad fastställs ramen med hjälp av en ögonblicksbild av SCB:s företagsdatabas (FDB). Ögonblicksbilden är en del av SCB:s system för samordnad urvalsdragning (SAMU). Rampopulationen utgörs av aktiva företag som tillhör ramen och uppfyller kriterierna för att ingå i rampopulationen.

Antalet anställda för företagen i FDB hämtas sedan november 2020 från AGI. För att få ett mer stabilt mått beräknas även medelvärdet av antalet anställda för det senaste året. Detta mått används för att definiera ramen.

Målpopulationen är alla anställda på företag och organisationer med minst en anställd. Eftersom antalet anställda är ett medelvärde kan det anta värden mindre än ett. Efter att ha utrett saken beslöts att inte ta med företag och organisationer med färre än en anställd i rampopulationen. Med avseende på en enskild undersökningsmånad är många av dessa företag övertäckning.

Genom att inte ta med dessa företag i ramen blir urvalsstorleken aningen mindre än tidigare.

Det sker fortlöpande förändringar av företag och organisationer vilket gör att undersökningens rampopulation i viss mån avviker från målpopulationen. Den uppstådda skillnaden bidrar till täckningsfel. De vanligaste orsakerna till täckningsfel är att företagen och organisationerna fusioneras, nybildas eller upphör. Täckningsfel kan beskrivas som under- och övertäckning beroende på om företagen och organisationerna tillhör rampopulationen eller inte. Det finns en eftersläpning i uppdateringen av urvalsramen vilket även bidrar till täckningsfel. För att minska effekten av täckningsfel samt att omfördela uppgiftslämnarbördan dras nytt urval två gånger per år.

Övertäckningen var högst för Näringslivet under fjärde kvartalet 2021 och uppgick då till 8,9 procent. I samband med de kvartalsvisa publiceringarna, publiceras även bortfallet och övertäckningen. Detta publiceras i "Bortfall och övertäckning" på produktens webbplats. I dokumentet redovisas det ovägda och storleksvägda bortfallet samt övertäckningen för Näringslivet, Offentlig förvaltning (kommuner, regioner och staten) samt HiO¹.

Denna felkälla torde ge ett visst bidrag till osäkerheten, men felet minimeras genom att två urval dras per år. Inga studier om täckningsfel i undersökningen är gjorda.

2.2.3 Mätning

Denna undersökning använder sig av direktinsamling. Mätfel uppstår när felaktiga uppgifter lämnats och inte rättats i granskningen. Dom vanligaste orsakerna till att mätfel uppstår är när uppgiftslämnarna missförstår vilka uppgifter som ska skickas in, eller att uppgiftslämnarna inte fyller i uppgifterna korrekt. De flesta uppgifter till undersökningen inkommer via webbapplikation eller SFTP-filer (filöverföring mellan servrar) och tas direkt ur uppgiftslämnarens lönesystem. Mätfelens omfattning och inverkan på osäkerheten är svåra att bedöma storleksmässigt. Inga mättekniska tester har genomförts.

2.2.4 Bortfall

Det finns två typer av bortfall: objektsbortfall och partiellt bortfall. Objektsbortfall utgörs av de observationsenheter som inte alls inkommer med svar medan partiellt bortfall innebär att en observationsenhet inkommer med svar men det saknas sjukuppgifter för en eller flera anställda som varit sjuka.

Objektsbortfallet utgörs av samtliga företag och organisationer i Näringslivet, Offentlig förvaltning och HiO från vilka mätvärden saknas helt.

För företag med färre än 1 000 anställda hanteras objektsbortfallet i skattningsarna med rak uppräknings inom strata. Rak uppräknings inom strata bygger på antagandet om att bortfallet kan betraktas som helt slumpmässigt. I annat fall finns risken för skeva skattnings vilket medför att konfidensintervallets tillförlitlighet minskar. För företag och organisationer

¹ <http://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sjukloner/konjunkturstatistik-over-sjukloner-ksju/produktrelaterat/Fordjupad-information/bortfall-och-overtackning/>

med 1 000 anställda eller fler imputeras värdena på företagsnivå enligt tvillingmetoden (Nearest neighbor). Metoden går ut på att ett liknande företag eller organisation gällande antalet anställda och bransch väljs ut och ersätter det företag eller organisation vars värden saknas. Kontroller görs att bästa tvilling används.

Bortfall bidrar till att minska statistikens tillförlitlighet genom att färre observationsenheter ingår i beräkningsunderlaget.

Under fjärde kvartalet år 2021 uppgick bortfallet för Näringslivet till 14,3 procent, för Offentlig förvaltning uppgick bortfallet till 3,5 procent och för HiO uppgick bortfallet till 12,3 procent. Bortfallet bedöms vara högre i Näringslivet och HiO på grund av att mindre företag och organisationer i större utsträckning inte inkommer med uppgifter.

Under "Bortfall och övertäckning" på produktens webbplats redovisas utöver bortfallet även det storleksvägda bortfallet. Det storleksvägda bortfallet tar hänsyn till företag och organisationers storlek. Det storleksvägda bortfallet uppgick till 12,2 procent för Näringslivet, för Offentlig förvaltning uppgick det till 4,3 procent och för HiO uppgick bortfallet till 12,5 procent under det fjärde kvartalet år 2021.

2.2.5 Bearbetning

Med bearbetningsfel avses den del av avvikelsen som beror på ofullkomlighet i bearbetningen. Detta uppstår bland annat genom databearbetning (dataregistrering, kodning och rättningar i samband med maskinell granskning) och numeriska skattningsberäkningar.

Tyvärr saknas ett lämpligt system så KSju har ingen möjlighet att manuellt granska eller rätta upp poster med misstänkta fel.

Undersökningen samlar in sjukaviseringar som sedan slås ihop till sjukfall. Sjukaviseringar som är felaktiga går inte vidare till skapande av sjukfall. Bedömningen är att bearbetningsfelen bidrar till en viss underskattnings.

2.2.6 Modellantaganden

Målpopulationen utgörs av samtliga anställda inom Näringslivet, Offentlig förvaltning samt HiO. Inom regioner och kommuner undersöks dock enbart företag och organisationer med fler än 99 anställda. Påverkan på sjukalet bedöms vara försumbara då det endast förekommer ett fåtal företag och organisationer med färre än 99 anställda inom regioner och kommuner. Därför görs ingen justering av skattningsarna.

I skattningsarna kompenseras det för företagen och organisationerna med färre än en anställd som inte ingår i ramen.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Undersökningen tar inte fram någon preliminär statistik.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Sammanställningen av undersökningen sker kvartalsvis och materialet redovisas cirka 10 veckor efter det undersökta kvartalets utgång.

3.2 Frekvens

Statistiken framställs och redovisas kvartalsvis medan insamlingen sker månadsvis.

3.3 Punktlighet

Publiceringen har skett enligt ursprunglig publiceringsplan.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Konjunkturstatistik över sjuklöner publiceras på SCB:s webbplats, dels på produktsidan och i Statistikdatabasen.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

SCB utför på beställning bearbetningar på primärmaterialet. Forskare, utredare m.fl. kan i vissa fall efter sekretessprövning få tillgång till oidentifierat material för egen bearbetning. Information om hur en beställning görs finns på SCB:s webbplats under Våra tjänster-Beställa data och statistik-Beställa mikrodata. Efter beställningen blir man kontaktad av en handläggare för vidare diskussion om upplägget.

4.3 Presentation

Statistiken presenteras i form av tabeller, diagram och text.

4.4 Dokumentation

Statistiken är dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem; Statistikens kvalitet beskrivs i "Kvalitetsdeklarationen" (detta dokument). Statistiken finns även dokumenterad i SCB:s dokumentationsmall Statistikens framställning (StaF) samt i MetaPlus där mikromaterialet är dokumenterat. De går att nå via SCB:s webbplats www.scb.se/AM0209. På webbplatsen finns det även dokumentation och tabeller över bortfallet under "Bortfall och övertäckning".

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Under första kvartalet 2020 började covid-19 spridas i Sverige och i världen. Pandemin påverkade samhället under resterande kalenderår 2020 samt även under 2021 och 2022. Pandemin har orsakat stora ökningar i antal sjukfall samt antal sjukdagar, särskilt i sektorerna för kommuner och regioner.

Undersökningen har sedan starten, första kvartalet år 2002 samlats in månadsvis och publicerats kvartalsvis med undantag för fjärde kvartalet år 2005. Fram till dess publicerades uppgifterna av Försäkringskassan. Uppehållet skedde i samband med att SCB övertog ansvaret för undersökningen från Försäkringskassan. Urvalsstorleken och

insamlingsförfarandet har under åren förändrats, men ska i stort inte påverka nivåskattningarna i undersökningen.

Under andra kvartalet år 2015 förändrades redovisningen av statistiken. De traditionella benämningarna privat och offentlig sektor delades upp i tre sektorer; Näringslivet, Hushållens icke vinstdrivande organisationer (HiO) och Offentlig förvaltning. Förändringen beror på den nya standarden för institutionell sektorindelning (INSEKT 2014) som innebar en anpassning till det europeiska systemet för nationella-och regionala räkenskaper. I och med förändringen skapades nya tabeller i statistikdatabasen. Tidigare tabeller finns under rubriken "Äldre tabeller som inte uppdateras".

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

KSju består av en totalundersökt del samt en urvalsdel. Detta medför en mindre osäkerhet vid jämförelse mellan de olika redovisningsgrupperna. Den totalundersökta delen innefattar samtliga företag och organisationer i respektive redovisningsgrupp. Urvalsdelen innefattar ett urval av företag och organisationer bland de som ingår i redovisningsgrupperna. Detta medför att urvalsdelen har ett osäkerhetsmått (konfidensintervall) som medför en viss osäkerhet vid jämförelse med den totalundersökta delen.

Förutom KSju producerar även SCB andelen sjukfrånvarande per kvartal i undersökningen Kortperiodisk sysselsättningsstatistik (KS). KS redovisar andelen individer som varit sjukfrånvarande från arbetet oavsett längd (dvs. kort- och långtidssjukfrånvaro). Detta medför att en jämförelse mellan produkterna inte är möjlig, dock följer produkterna samma mönster över tid.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Tillsammans med den statistik som Försäkringskassan tar fram genom socialförsäkringssystemet kan den totala bilden över sjukfrånvaron i landet visas.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Statistikvärden i samtliga tabeller som publiceras inom ramar för den officiella statistiken är konsistenta.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken ingår i Sveriges officiella statistik (SOS).

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2020:23) om kvalitet för den officiella statistiken.

Officiell statistik skall vara försedd med beteckningen Sveriges officiella statistik eller med symbolen nedan:

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretesskydd enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i EU:s dataskyddsförordning (2016/679). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Sekretessen gäller för allt inkommet material. Undersökningen innehåller personnummer samt organisationsnummer som avidentifieras efter utlämnandeprövning till t.ex. forskare.

C Bevarande och gallring

Enligt lagen om den officiella statistiken ska personuppgifter gallras när de inte längre behövs för sitt ändamål. Enligt regleringen i statistiklagstiftningen får Riksarkivet föreskriva om undantag från gallring.

Konjunkturstatistik över sjuklöner är i enlighet med RA-MS 2017:15, Föreskrifter om ändring av Riksarkivets föreskrifter (RA-MS 2007:64) om bevarande hos Statistiska centralbyrån undantagna gallring av personuppgifter.

I detta fall bedömdes integritetsskyddet i form av sekretessbestämmelser och överlämnande till Riksarkivet vara tillräckligt. Forsknings- och kulturintressena bedömdes väga tyngre än det skydd som gallringen skulle ge.

Det slutgiltiga observationsregistret bevaras på SCB i fem år innan överlämnande till Riksarkivet. De insamlade grunduppgifterna (primärmaterial) bevaras hos SCB i två år och skall därefter gallras med stöd av Riksarkivets föreskrifter om gallring (RA-MS 1998:7 ändr. RA-MS 2006:57).

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99) och SCB-FS 2020:23.

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken är inte EU-reglerad.

F Historik

SCB hade till uppgift mellan åren 2002 och 2005 att samla in uppgifter gällande sjukfrånvaron som sedan publicerades av Försäkringskassan. Under år 2006 tog SCB även över ansvaret för sammanställningen och publiceringen av det insamlade materialet på uppdrag av Socialdepartementet. KSju publicerade för första gången hos SCB år 2006 för första kvartalet och blev år 2007 en anslagsfinansierad produkt.

Från och med andra kvartalet år 2011 genomfördes det en ny design gällande urvalet i undersökningen. Tidigare samlades uppgifter in på arbetsställenivå via Kortperiodisk sysselsättningsstatistik (KS) för företag och organisationer i privat sektor med färre än 100 anställda. Ett urval drogs för de företag och organisationer som hade mellan 100 och 500 anställda i privat sektor. I och med införandet av den nya designen drogs endast ett urval för de företag och organisationer som hade färre än 200 anställda i privat sektor på företagsnivå.

Detta gjordes för att öka kvaliteten på det inkomna materialet samt för att minska uppgiftslämnarbördan för de arbetsställen som tidigare ingick i urvalet. De företag som tidigare lämnat in uppgifter för enskilda arbetsställen kunde genom den nya designen lämna in uppgifter direkt från lönesystemet för företaget.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska Centralbyrån (SCB)
Kontaktinformation	Konjunkturstatistik över sjuklöner (KSju)
E-post	information@scb.se (Statistikservice)
Telefon	010-479 50 00 (Statistikservice)